

«Μας πήραν την Αθήνα...». Τραγουδώντας στα χαλάσματα.

του barikat

Τρία είναι τα πιο γνωστά τραγούδια που αφορούν την περίοδο των Δεκεμβριανών.

Το πρώτο είναι το «Μας πήραν την Αθήνα», γραμμένο από άγνωστο δημιουργό, ίσως και μέσα από συλλογική δημιουργία, όπως γράφονταν τα δημοτικά τραγούδια, χαρακτηρισμένα πιο πολύ από τις συνθήκες και το περιβάλλον της γραφής τους, παρά από τον χαρακτήρα και την έμπνευση ενός μεμονωμένου δημιουργού. Για αυτό και κυκλοφορούν συχνά σε διάφορες εκδοχές.

Μία από τις εκδοχές αυτές είναι η παρακάτω:

Μας πήραν την Αθήνα
μόνο για ένα μήνα
Του Σκόμπι τα κανόνια
γκρεμίσαν τα Κουπόνια. Μπόμπες βροχή στου Γκύζη
κι εμείς στο μετερίζι.
Κι η τελευταία ελπίδα
τ' οδόφραγμα, πατρίδα. Μαύροι πατούν τη γη μας,
βάστα Καισαριανή μας.
Μάχονται σα λιοντάρια
στα Εξάρχεια παλικάρια του Πανεπιστημίου
και του Πολυτεχνείου.
Τρέξτε, καπεταναίοι,
απ' τα βουνά, γενναίοι. Μας πήραν την Αθήνα,
μόνο για ένα μήνα.
Οι Άγγλοι θα νικήσουν,
όταν οι μαύροι ασπρίσουν.

Και μία άλλη είναι αυτή στο βίντεο:

Από αυτό το τραγούδι μάλιστα απέκτησε και τον τίτλο του το ομώνυμο βιβλίο του Άγγελου Ελεφάντη για τα γεγονότα της περιόδου 1941-1950.

Το δεύτερο τραγούδι είναι το «Μας φέραν στην Ελ Ντάμπα», γραμμένο πάνω στο ρυθμό του «Βάρκα γιαλό» του Βασίλη Τσιτσάνη. Αναφέρεται στις συλλήψεις που έκαναν, φερόμενοι απροσχημάτιστα σαν αποικιοκράτες οι Βρετανοί μέσα στα Δεκεμβριανά, ανθρώπων για τους οποίους υπήρχε η πληροφορία πως είχαν σχέση με το ΕΑΜ, τους οποίους και μετέφεραν ως αιχμαλώτους στο στρατόπεδο της Ελ Ντάμπα. Μεταξύ αυτών ήταν ο

γνωστός ηθοποιός, και μέλος του ΚΚΕ, Μίμης Φωτόπουλος. Την εμπειρία του την κατέγραψε αργότερα στο βιβλίο του Ελ Ντάμπα. Όμηρος των Εγγλέζων. Ο Φωτόπουλος μετά τον Εμφύλιο πρωταγωνίστησε στην ταινία Οι Γερμανοί ξανάρχονται, ενσαρκώνοντας έναν ρόλο που διακωμωδούσε έναν καθοδηγητή του ΚΚΕ. Αυτό αποτέλεσε και την αιτία της διαγραφής του από το κόμμα.

Επίσης, στην Ελ Ντάμπα βρέθηκε αιχμάλωτος και ο στιχουργός Δημήτρης Χριστοδούλου, ο οποίος επίσης αργότερα κατέγραψε τη μαρτυρία του σε βιβλίο με τίτλο Ελ Ντάμπα.

Οι στίχοι, που με χιουμοριστικό πνεύμα κατέγραφαν και διέσωζαν λεπτομέρειες από την εμπειρία της αιχμαλωσίας, ήταν αυτοί:

Θα σας πω μίαν ιστορία
από την αιχμαλωσία,
- βάρκα γιαλό - Κάποια μέρα του πολέμου
(δεν το πίστευα ποτέ μου)
- βάρκα γιαλό - Οι Εγγλέζοι μας κυκλώσαν
με τα τανκς και μας τσακώσαν,
- βάρκα γιαλό - Μας επήραν τα ρολόγια,
με το ξύλο, με τα λόγια
- βάρκα γιαλό - Στ' αυτοκίνητα μας βάλα
και την πίστη μας εβγάλαν,
- βάρκα γιαλό - Στο Γουδί και στο Χασάνι
κι από 'κει για το λιμάνι,
- βάρκα γιαλό - Μας εβάλαν στο βαπόρι
και για το Πόρτ-Σάϊντ πλώρη,
- βάρκα γιαλό - Μας εφέραν στην Ελ Ντάμπα
και στην πλάτη μας μια στάμπα.
- βάρκα γιαλό - Μας εδίναν τη βδομάδα
δύο κουτάλια μαρμελάδα,
- βάρκα γιαλό - Μας εδίναν και φουστίκια
που 'τανε για τα κατσίκια,
- βάρκα γιαλό - Μας εδίναν και μια στάλα
συμπεπυκνωμένο γάλα,
- βάρκα γιαλό - Δεν ξεχνούσαν οι Εγγλέζοι
το ελληνικό τραπέζι,
- βάρκα γιαλό - Και μας δίναν ταχτικά
και μπιζέλια αρακά,
- βάρκα γιαλό - Δεν το θέλουμε το γάλα
ούτε και τη μαρμελάδα,
- βάρκα γιαλό - Μόνο θέλουμε να πάμε
πίσω στη γλυκιά Ελλάδα,
- βάρκα γιαλό

Το τρίτο, και πιο γνωστό, είναι το περίφημο Γιούπι για – για, το οποίο τραγουδιόταν και αργότερα –και μέχρι και σήμερα- με διάφορες παραλλαγές για την εκάστοτε πολιτική

συγκυρία. Καυτηριάζει σκωπτικά και στιγματίζει ηθικά την συνεργασία ντόπιων με τις δυνάμεις Κατοχής και τους Βρετανούς, την οποία αντιμετωπίζει ως ομόλογη και συνεχή, καθώς και την παρουσία στρατευμάτων από τις βρετανικές αποικίες στην Αθήνα τις μέρες των Δεκεμβριανών και βασικά των Ινδών, που όπως φαίνεται είχαν κάνει ιδιαίτερη εντύπωση στους κατοίκους της πρωτεύουσας.

Γιούπι για για γιούπι-γιούπι για
γιούπι για για γιούπι-γιούπι για
γιούπι για για γιούπι-γιούπι για για
γιούπι-γιούπι για για γιούπι-γιούπι για. Τίνος είναι βρε γυναίκα τα παιδιά;
Το 'να μου φωνάζει "Σι" τ' άλλο μου φωνάζει "Για",
τίνος είναι βρε γυναίκα τα παιδιά; Το 'να είναι του Γερμαναρά,
τ' άλλο είναι του Μακαρονά
και το τρίτο είναι το δικό μας
γαμώ το κέρατό μας αγάπη μου γλυκιά.
Και το τρίτο είναι το δικό μας
γαμώ το κέρατό μας αγάπη μου γλυκιά. Γιούπι για για γιούπι-γιούπι για
γιούπι για για γιούπι-γιούπι για
γιούπι για για γιούπι-γιούπι για για
γιούπι-γιούπι για για γιούπι-γιούπι για. Τα κορίτσια που 'χαν πρώτα Γερμανούς
τώρα έχουν Εγγλεζάκια με κοντά παντελονάκια
κι από πίσω ένα σύνταγμα Ινδούς. Γιούπι για για γιούπι-γιούπι για
γιούπι για για γιούπι-γιούπι για
γιούπι για για γιούπι-γιούπι για για
γιούπι-γιούπι για για γιούπι-γιούπι για. Εμείς τον θέλουμε παιδιά τον βασιλιά να τον πάμε
στο Παγκράτι να πουλάει Ριζοσπάστη
κι ό,τι άλλο διατάξει ο ΕΛΑΣ. Γιούπι για για γιούπι-γιούπι για
γιούπι για για γιούπι-γιούπι για
γιούπι για για γιούπι-γιούπι για για
γιούπι-γιούπι για για γιούπι-γιούπι για.

Ξέρουμε πως στις μεγάλες στιγμές, καλές ή κακές, η δημιουργικότητα και η έμπνευση μπορούν να πάρουν μονοπάτια απρόσμενα. Λίγα μέτρα αυτών των μονοπατιών είναι τα παραπάνω τραγούδια. Υπάρχουν κι άλλα, πολλά αντίστοιχα. Αραδιασμένα σε πολλές στιγμές της ιστορίας, σε πολλές γλώσσες. Αλλά πάντα μας θυμίζουν το σύνθημα του ΕΛΑΣ, που πολέμησε και στα Δεκεμβριανά, τη μάχη της Αθήνας: «Πολεμάμε και τραγουδάμε»!

barikat

(Για μια αναλυτική καταγραφή των σχετικών με την Κατοχή και τον Εμφύλιο λαϊκών τραγουδιών, δείτε το σχετικό αφιέρωμα του blog Η Καλύβα Ψηλά στο Βουνό).